

Martina SCHÖNBEKOVÁ, *Korespondence mezi purkmistrem a radou města Českých Budějovic a rychtářem a konšely města Třeboň v 16. století*, České Budějovice 2011 (= bakalářská práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických, Filozofická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích), 92 s.

Posudek oponenta bakalářské práce

Korespondence vyměňovaná mezi raně novověkými městy stojí poněkud ve stínu zájmu o listy, jež si navzájem vyměňovali urození příslušníci tehdejší české a moravské společnosti. V případě jižních Čech se navíc pozornost dosud soustředila prakticky výhradně na dvě města, České Budějovice a Tábor. Z písemností uložených v Archivu města České Budějovice vyšla také předkládaná bakalářská práce, jejímž hlavním pramenem se stalo pět knih konceptů a kopií z let 1538 až 1570. Z nich Martina Schönbeková vybrala dopisy odesílané z Českých Budějovic do nedaleké Třeboně. Celkem šlo o 36 listů dochovaných v opise nebo formou konceptu, jejichž edice tvoří přílohu oponované kvalifikační práce (s. 37-82).

V *Úvodu* se studentka pokusila vysvětlit volbu tématu své práce, kterou zasadila do kontextu současných výzkumů (mezi-)městské komunikace. Za vysvětlení by snad v této souvislosti stál pojem diplomacie („*vzájemné diplomatické styky dvou jihočeských měst*“, s. 7), který bývá tradičně používán v souvislosti s dějinami politických vztahů a kontaktů. O ty ale mezi oběma jihočeskými městy nešlo, jak ostatně autorka doložila pečlivým rozborem tematického zaměření studované korespondence, v níž jednoznačně převažovaly silniční a solní spory, dědické záležitosti, žádosti o přímluvu a stížnosti (tabulka na s. 34), tedy vcelku běžná témata městské každodennosti. Následně se sl. Schönbeková podrobně věnovala studovaným česko-budějovickým městským knihám a zmínila se rovněž o literatuře, která dosud hodnotila písemnou komunikaci jihočeských měst. Důkladně se zmínila také o sekundární literatuře, kterou použila ve své práci nebo při tvorbě edice; kromě Staročeského slovníku by stál za využití rovněž Česko-německý slovník Josefa Jungmanna, dostupný již i on-line (s. 12).

Následná kapitola se zabývá vývojem městské správy od konce husitství do bělohorské bitvy. Jak bývá u studentských kvalifikačních prací obvyklé, jde o kompilativně pojatou kapitolu, v níž se ale studentka nevyvarovala problematických a zkratkovitých tvrzení (k vyhraňování panského a rytířského stavu docházelo již před husitstvím, naopak k jejich uzavření došlo až po husitské revoluci, s. 13; politický vliv měst trval i po roce 1547, s. 13; k růstu zadlužení měst došlo ve větší míře až za třicetileté války, s. 15; roku 1548 byli královští hejtmáni jmenováni pouze v pražských městech, s. 16; Ferdinand I. nezlikvidoval samostatný hlas měst

na zemských sněmech, s. 16; Staré Město pražské nebylo jedinou odvolací soudní stolicí v Čechách, s. 16).

V následující kapitole se autorka věnovala „historickým souvislostem“, tedy vylíčením dějin obou zkoumaných měst, Českých Budějovic a Třeboně. Jedná se opět o kompilativně pojatou kapitolu, jejímž obsahem je zejména komentovaný, chronologicky uspořádaný přehled privilegií udělených oběma městům. Spolu s tím autorka věnovala pozornost řemeslné výrobě v Českých Budějovicích, katolické orientaci města či struktuře městské kanceláře. V případě Třeboně se dostalo pozornosti rovněž jeho postavení v rámci třeboňského panství a jeho správy.

Vlastním jádrem předkládané bakalářské práce je tak třetí kapitola věnovaná rozboru studované korespondence. Martina Schönbeková se postupně zabývala formální podobou zkoumaných listů a samozřejmě i jejich obsahem. Podle očekávání si obě města nejčastěji psala kvůli sporům týkajícím se využívání silnic a transportu i skladu soli, tedy takovým případům, při nichž podle mínění představitelů královského města docházelo k porušování jejich privilegií. Společně s tím jsou v dopisech obsaženy rozmanité poddanské záležitosti, dědické spory, přímlyvy, žádosti a dluhy. V takových případech radní pomáhali konkrétním českobudějovickým měšťanům, spadajícím do jejich kompetence, vyřešit jejich spory za hranicemi města. Součástí výkladu jsou přehledné tabulky udávající četnost odesílané korespondence z Českých Budějovic do Třeboně i její zastoupení v jednotlivých městských knihách.

Kromě věcných připomínek uvedených výše je možné mít drobné výhrady rovněž k překlepům v poznámkách pod čarou (s. 10, 11), chybám v interpunkci (s. 18) či stylistickým neobratnostem (s. 14). Samotná edice je připravena velmi pečlivě. Každý list obsahuje pořadové číslo, záhlavní regist, dataci a údaj o uložení. Nechybí ani poznámkový aparát a jmenný, místní a věcný rejstřík, řazený ale až za *Závěr*, který je poměrně nelogicky vřazen za vlastní edici. Tam se nalézá také *Seznam použitých pramenů a literatury* (vydané prameny a literaturu bývají ale uváděny zvlášť).

Bakalářská práce Martiny Schönbekové představuje cenný příspěvek k problematice komunikace jihočeských měst 16. století. Doporučuji ji k obhajobě a hodnotím ještě jako **výbornou**.

doc. PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.

Jindřichův Hradec, 15. červen 2011